

Кафедра історії української та зарубіжної музики

СИЛАБУС СТРУКТУРА МУЗИКОЗНАВСТВА (назва дисципліни)

Освітній рівень	III, освітньо-творчий		
Ступінь освіти	доктор мистецтва (II етап, творча аспірантура)	Курс	1
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Семестр	1-2
Спеціальність	025 Музичне мистецтво	ECTS	4
Освітньо-творча програма	підготовка доктора мистецтва	Години	120
Статус	обов'язкова	Лекції	30
		Практичні	30
		Самостійна робота	60
		Семестровий контроль	іспит

Інформація про викладача

ПІБ, посада	Рошенко Олена Георгіївна, професор
Профіль викладача	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/history-of-ukrainian-and-foreign-music/Roshchenko1.pdf
e-mail	elena.roshenko@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Силабус навчальної дисципліни «Структура музикознавства» складено відповідно до освітньо-творчої програми підготовки здобувачів та відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації навчання. Силабус визначає обсяг знань здобувачів, комплекс умінь та компетентностей, яких вони повинні набути відповідно до вимог освітньо-творчої програми, алгоритму вивчення дисципліни «Структура музикознавства», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання програмних результатів навчання.

Навчальна дисципліна «Структура музикознавства» має надати здобувачеві цілісне уявлення про музикологію як метасистему, утворену єдністю наукових напрямів, а також закономірності й принципи її розбудови та розподілу на складові, кожен із яких має власний предмет, понятійний апарат та методологію дослідження. Здобувач має вільно орієнтуватися в наукових напрямках, у структурі музикознавства та видах музикознавчої діяльності, знати основи їх класифікації, співвідносити власне дослідження з відповідним науковим напрямом або їх сукупністю, обирати дослідницькі методи, співвідносячи власні наукові пошуки з класичними та інноваційними досягненнями в певній науковій галузі музикознавства. У процесі вивчення дисципліни «Структура музикознавства» здобувач має визначати періоди формування музикознавства як системи, етапи актуалізації її складових, оцінювати внесок видатних музикознавців у процес формування музикознавства як системи наукових напрямів із метою теоретичного та практичного оволодіння набутиим наукологічним досвідом, структурування та створення тексту наукового обґрунтування відповідно до вимог певного наукового напрямку у структурі музикознавства. Навчальна дисципліна «Структура музикознавства» має сприяти виробленню у здобувачів здатності

аналізувати сутність музикознавчих напрямів та перспективи їх застосування в дисертаційній роботі, уміння локалізувати предмет дослідження відповідно до його приналежності до певного наукового напрямку, розробити стратегію дослідження з урахуванням методології та наукового апарату відповідно до обраного матеріалу та напрямку дослідження.

Структура музикознавства як відкрита система, утворена науковими напрямами та видами професійної діяльності, функціонує та розвивається на основі інтегративних зв'язків із гуманітарними науками (філософія, естетика, загальна історія, історія культури, культурологія, наукологія, мистецтвознавство, літературознавство, театрознавство, кінознавство, філологія, історіографія, психологія творчості та сприйняття, основи наукових досліджень). Вивчення структури музикознавства передбачає взаємодію двох підходів – ззовні і зсередини безпосереднього предмету вивчення. Розгляд структури музикознавства ззовні передбачає спирання на загальні положення системології, наукології, методології, мистецтвознавства. Аналіз структури музикознавства зсередини потребує поглибленого вивчення його складових (історичного, теоретичного, виконавського, прикладного музикознавства; проблемних та монографічних напрямів; видів музикознавчої діяльності), принципів їх класифікації, внутрішніх взаємозв'язків між структурними елементами системи (наприклад, музичною історіографією, музичним джерелознавством і бахознавством; історичним та теоретичним музикознавством).

Здобуті під час вивчення дисципліни «Структура музикознавства» знання та досвід мають не тільки теоретичне, але і практичне значення у підготовці до захисту наукової роботи. Оволодівши знаннями з дисципліни «Структура музикознавства», здобувачі набувають відповідного комплексу знань і умінь, за допомогою яких мають самостійно визначати обсяг «кола» затребуваних у наукових роботах напрямів і методів музикознавчого дослідження, перспектив їх використання у подальшому дослідженні.

Мета вивчення дисципліни полягає у наданні здобувачам необхідного підґрунтя для написання наукової роботи відповідного кваліфікаційного рівня на основі використання знань та умінь, здобутих під час вивчення курсу; формуванні здібності співвідносити власне дослідження з відповідним напрямом у структурі музикознавства, обирати доцільні для розробки відповідної наукової проблематики методологічні засади, користуватися ними як у масштабах цілісного дослідження, так і на окремих його етапах; знаходити системні зв'язки між напрямами музикознавства як цілісної розгалуженої відкритої системи.

Здобуті знання та уміння забезпечують формування таких **компетентностей**, зокрема:

ІК. Здатність визначати та розв'язувати комплексні проблеми в галузі музичного мистецтва; володіти методологією творчої, наукової та педагогічної діяльності; створювати оригінальні цілісні наукові/творчі концепції, проводити самостійне науково-творче дослідження, результати якого відповідають вимогам новизни та актуальності, мають теоретичне та практичне значення

ЗК01. Здатність до оволодіння науковою компетентністю та розвитку творчих здібностей, спрямованими на формування загальнокультурного системного світогляду.

ЗК02. Здатність до абстрактного мислення, критичного аналізу та оцінки сучасних наукових/творчих досягнень, генерування нових ідей при вирішенні творчих, дослідницьких, педагогічних, практичних завдань.

ЗК03. Здатність до саморозвитку та самовдосконалення протягом життя, оцінювання рівня власної фахової компетентності та підвищення професійної кваліфікації, адаптації до змін у професійній творчій та педагогічній діяльності.

ЗК04. Готовність до роботи у міжнародному культурному просторі на основі вільного володіння іноземною мовою, дотримання норм міжкультурної толерантності та професійної етики.

СК01. Здатність до створення інноваційної концепції творчого продукту та практичного втілення на високому виконавському рівні; розробки науково-творчих

проектів, управління ними; укладання пропозицій щодо їхнього фінансування; реєстрації прав інтелектуальної власності.

СК03. Здатність володіти методами розв'язування спеціалізованої задачі й практиками інтерпретації / композиції до створення оригінального творчого продукту в контексті музичної діяльності та освіти.

СК04. Здатність до застосування інноваційних технологій та методів, необхідних для розв'язання комплексних проблем у галузі музичного мистецтва, інтегрування знань з інших сфер гуманітаристики.

СК05. Здатність до використання педагогічних технологій для передачі наукових знань майбутнім фахівцям з дотриманням людиноцентристського підходу в навчанні.

СК06. Здатність дотримуватись етики досліджень, правил академічної доброчесності в науково-творчих дослідженнях та педагогічній діяльності.

СК07. Здатність використовувати сучасні науково-інформаційні технології, міжнародні науково-метричні бази, програмне забезпечення у процесі творчої та науково-педагогічної діяльності; володіти комунікативною культурою.

Вивчення дисципліни сприяє досягненню таких **результатів** навчання:

ПРН1. Вміння створювати концепції науково-творчих проектів, оформлювати їх належним чином та з урахуванням суспільного запиту, поетапно впроваджувати результати роботи в мистецьку практику; налагоджувати творчо-мистецьку комунікацію.

ПРН2. Підвищення рівня професійної підготовки виконавців/композиторів в єдності наукових та мистецьких шкіл. Формування навичок розв'язання проблемних ситуацій у творчій, науковій та педагогічній діяльності.

ПРН3. Знання методології мистецтвознавства, психології та педагогіки, застосування усталених методів та підходів у власних наукових та / або інноваційно-творчих проєктах, а також у власній творчій та / або педагогічній практиці.

ПРН4. Опанування сучасними інструментами та технологіями пошуку, обробки та аналізу інформації, вміння систематизувати та інтерпретувати отримані результати.

ПРН5. Підвищення рівня проєктної культури, вміння працювати з стейкхолдерами, замовниками та споживачами культурного продукту; вміння вибудовувати масмедійну стратегію.

ПРН6. Вміння презентувати отримані результати досліджень (зокрема – іноземною мовою), кваліфіковано відображати результати науково-творчої роботи у публікаціях.

ПРН7. Володіння комунікаційними та організаторськими навичками у процесі педагогічної та просвітницької діяльності, спрямованої на популяризацію академічного музичного мистецтва.

Згідно з вимогами освітньо-творчого ступеня, здобувачі в результаті вивчення навчальної дисципліни мають:

знати:

–структуру музикознавства як системної цілісності, утвореної на основі єдності наукових, прикладних напрямів і видів музикознавчої діяльності;

–специфіку і властивості наукових напрямів, що входять до академічного музикознавства як системної єдності;

–проблематику наукових досліджень, що належать до системи наукових (академічних) напрямів у структурі сучасного музикознавства;

–особливості музикознавчої наукової мови;

–методологічні засади, властиві науковим галузям музикознавства;

–специфіку професійної діяльності в напрямках прикладного музикознавства;

вміти:

–аргументувати тлумачення музикознавства як системно утвореної цілісності;

–вільно орієнтуватися в структурі наукових і прикладних напрямів сучасного музикознавства та видів музикознавчої діяльності;

– диференціювати музикознавчі праці за відповідними науковими напрямками на основі аналізу їх змісту;

– визначати наукову проблематику, актуальну в межах відповідних напрямів сучасного музикознавства;

– здійснювати аналіз наукових праць у відповідності до їх приналежності до певних наукових і прикладних галузей у структурі музикознавства.

Вивчення курсу передбачає опанування історико-теоретичним, історіографічним, джерелознавчим матеріалом, що подається як в аудиторних формах проведення занять (лекції, практичні заняття), так і на основі самостійної роботи докторів мистецтва. Для ефективного засвоєння матеріалу пропонується використання відповідної навчально-методичної та наукової літератури, перелік котрої наданий наприкінці програми.

Перелік тем

Тема 1. Сучасне музикознавство як система (метасистема) та її типологічні властивості.

1. Предмет та завдання курсу.
2. Категоріальний апарат навчальної дисципліни.
3. Типологічні властивості музикознавства як системи. Підсистеми музикознавства у складі метасистеми. Розширення структури музикознавства зсередини і ззовні метасистеми.

Тема 2. Принципи розподілу музикознавства на складові елементи.

1. Г. Адлер про структуру музикознавства.
2. Ю. Келдиш про структуру музикознавства.
3. Досвід структурування музикознавства на сучасному етапі розвитку науки про музику

Тема 3. Структура історичного музикознавства.

1. Історія світової музики.
2. Історія національних музичних шкіл.
3. Музична палеографія (палеонтологія), музичне антикознавство, медієвістика, літургіка, григоріаніка.
4. Нотографія; історіографія; історіологія; джерелознавство.
5. Метафізика історії музики.

Тема 4. Структура теоретичного (систематичного) музикознавства.

1. Вчення про метр, ритм, мелодію, фактуру, модуляцію.
2. Гармонія, поліфонія, аналіз музичних форм.

Тема 5. Структура виконавського музикознавства.

Тема 6. Наукові напрями на перехресті історичного і теоретичного музикознавства.

1. Музична регіоніка. 2. Оперологія.
3. Органологія.
4. Музична семіотика.
5. Музична герменевтика.
6. Музична інтерпретація.
7. Порівняльне музикознавство.
8. Вікове музикознавство.

Тема 7. Напрями музикознавства на пограниччі суміжних наук.

1. Філософія музики (Історія філософії музики).
 2. Музична естетика.
 3. Музична культурологія.
 4. Музична психологія.
 5. Музична соціологія.
 6. Музична антропологія.
-

7. Музична педагогіка.

Тема 8. Монографічні наукові напрями у складі музикознавства.

1. Утворення монографічного наукового напрямку навколо вивчення композиторської особистості та творчого спадку.

1.1. Бахознавство.

1.2. Моцартознавство.

1.3. Бетховенознавство.

2. Авторський дослідницький метод та унікальна наукова концепція як предмет монографічного напрямку музикознавства.

2.1. Спадок Б. Асаф'єва у музикознавчій літературі.

2.2. Концепція вікового музикознавства Н. Савицької та її оцінки у працях вітчизняних науковців.

3. Виконавський стиль як основа формування монографічного дослідницького напрямку у структурі музикознавства.

3.1. Виконавський стиль В. Горовиця в музикознавчих концепціях.

3.2. Виконавський стиль Г. Гульда та його музикознавче осмислення.

Тема 9. Структура прикладного музикознавства.

(Музична журналістика, музична критика, музична психологія, музична фольклористика, музична психологія, музична соціологія, музична акустика, музична антропологія та ін.).

Тема 10. Види музикознавчої діяльності.

1. Наукова.

2. Викладацька.

3. Публіцистична, просвітницька, лекторська.

4. Редакторська.

5. Журналістська, критична.

Форми та технології навчання

Теоретичне лекційне навчання, семінарські, практичні заняття та самостійна робота, есе, презентація

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу Viber, Messenger.

Система оцінювання

Політика виставлення оцінок (пропущені заняття, відпрацювання пропусків): кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених докторам мистецтва критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу доктора мистецтва; у випадку не відпрацювання доктором мистецтва передбачених навчальним планом видів занять до екзамену він не допускається; пропущені заняття мають бути відпрацьовані. Форму і час відпрацювання доктор мистецтва та викладач взаємопогоджують.

Оцінювання навчальних та наукових досягнень здобувачів у вивченні дисципліни «Структура музикознавства» здійснюється за 100-бальною шкалою. Із загальної кількості в 100 балів вагові (максимально можливі) бали оцінки досягнень здобувачів під час вивчення даної дисципліни розподіляються за такою схемою:

- участь у роботі упродовж обох семестрів – 60 балів;
- максимальна кількість балів за виконання всіх різновидів роботи на семінарських заняттях – 15 балів;
- іспит – 40 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для диференційованого заліку	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	Добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливостю повторного складання	не зараховано з можливостю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань здобувачів освіти

90–100–A–відмінно. Здобувач бездоганно виконав (відповів) основні завдання з практичної та самостійної роботи, що повною мірою відповідає програмним вимогам. Виявив бездоганні знання з методології історичного, теоретичного та виконавського музикознавства, переконливо продемонстрував навички аналізу досліджень, що представляють різні наукові галузі в структурі музикознавства. Здобувач на високому рівні продемонстрував знання з історичної динаміки розвитку музично-естетичної думки від її зародження до сучасного етапу; оволодів навичками цілісного комплексного аналізу структури музикознавства як системи, здатний систематизувати та застосовувати набуті знання у власній науковій діяльності, вільно орієнтується в історичному та теоретичному матеріалі дисципліни, що свідчить про високий рівень його професійної підготовки.

82–89–B–добре. Здобувач добре виконав (відповів) основні завдання із практичної та самостійної роботи, які відповідають програмним вимогам. Виявив у цілому добрі знання методології історичного та теоретичного музикознавства, принципів розподілу музикознавства за напрямками, історію їх розвитку, аналізувати класичні музикознавчі праці. Доктор мистецтв здатний систематизувати та узагальнювати набуті знання, самостійно виправляти допущені помилки, має впевнені знання з історичного та теоретичного матеріалу курсу, що засвідчує його середній професійний рівень.

74–81–C–добре. Здобувач виконав (відповів) основні завдання із практичної та самостійної роботи, які достатньою мірою відповідає програмним вимогам. Виявив в цілому достатній рівень володіння методологією музикознавчого дослідження, принципами розподілу музикології на відповідні наукові напрями, усвідомлює їх специфіку та місце у структурі музикознавства як системної єдності. Демонструє достатні навички проведення аналізу рекомендованої наукової літератури, установлення загальних закономірностей їх історичного розвитку, знає праці видатних представників різних музикознавчих напрямів. Має достатні знання з історичного та теоретичного матеріалу дисципліни, але не здатний вийти на рівень узагальнень наданих положень навчального матеріалу.

64–73–D–задовільно. Здобувач виконав (відповів) основні завдання із практичної та самостійної роботи, що частково відповідає програмним вимогам. Володіє інструментом розподілу методологічних основ дослідження відповідно до специфіки й властивостей наукових напрямів у складі музикознавства як системної єдності. Разом із тим, знання

здобувача є доволі обмеженими, адже не дозволяють йому вільно орієнтуватися в усіх напрямках музикознавчої діяльності. Демонструє навички аналізу жанрово-стилістичних особливостей рекомендованих музичних творів, їх образно-змістовних і конструктивних властивостей на середньому рівні. Має невпевнені знання з музичного, теоретичного матеріалу дисципліни та його практичної складової, що свідчить про його посередній загальнокультурний рівень.

60–63–Е–задовільно. Здобувач виконав деякі основні завдання з практичної та самостійної роботи, але продемонстрував недостатнє знання методології музикознавчого дослідження і специфіки професійної діяльності в прикладному музикознавстві, зумовлених специфікою і властивостями наукових напрямів у структурі музикології. Здобувач неповною мірою оволодів принципами розподілу музикознавства на певні наукові та прикладні галузі, визначенням предмета вивчення окремих наукових верств у структурі музикознавства, властивою їм методологією дослідження та специфікою діяльності, що свідчить про недостатню професійну підготовку до наукової та практичної діяльності у сфері музикознавства.

35–59–FX–незадовільно (з можливістю повторного складання). Здобувач не виконав (не відповів) у повному обсязі основні завдання для самостійної роботи; не оволодів методологією музикознавчого дослідження, зумовленою специфікою і властивостями наукових напрямів, які входять до музикознавства як системної єдності; має фрагментарні знання з музичного та історико-теоретичного матеріалу дисципліни; не засвоїв систему знань та необхідних практичних навичок музикознавчого аналізу класичних та модерних музичних творів, специфіки організації видів професійної діяльності у структурі прикладного музикознавства.

0–34–F–незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни). Здобувач не виконав (не відповів) основні завдання для самостійної роботи; не оволодів у повному обсязі музичним, історичним та теоретичним матеріалом дисципліни, методологією музикознавчого дослідження, зумовленою специфікою і властивостями наукових напрямів, що входять до музикознавства як системної єдності.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта

У межах вивчення навчальної дисципліни передбачається участь здобувачів у міжнародних та вітчизняних наукових конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах, відвідування культурно-мистецьких заходів тощо.

Політика викладання дисципліни

Викладання дисципліни відповідає вимогам «Положення ХНУМ імені І. П. Котляревського про академічну доброчесність» та «Кодексу академічної доброчесності ХНУМ імені І. П. Котляревського».

Політику навчального процесу під час вивчення дисципліни визначають:

- недопущення плагіату, дотримання академічної доброчесності під час навчальної та наукової діяльності;
 - самостійність виконання навчальних завдань під час поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
 - обов'язкове посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, концепцій, тверджень, відомостей у науковому тексті та усних виступах;
 - дотримання норм авторського права;
- надання достовірної інформації про результати власної наукової діяльності, використання методів дослідження, джерел інформації.

Рекомендована література

Основна література

1. Александрова Н. Аналітичне музикознавство на шляху методичного оновлення // Проблеми музичної освіти: Мистецтво молодих – 2001. Щорічна творча акція. К.: СПД Кравчук В., 2003. С. 81 – 94.
2. Александрова Н. Про дисциплінарне оновлення сучасного музикознавства // Музична освіта в Україні: теорія і практика: Науковий вісник НМАУ імені П. І. Чайковського. Вип. 29. К., 2003. С. 152 – 161.
3. Власенко І. Розвиток українських шкіл музикознавства в контексті ідей систематології // Музичне мистецтво і культура. 2016. Вип. 22. Одеса: ОНМА імені А. В. Нежданової, 2016. С. 249 – 261.
4. Гнатишин О. Історичний вимір музично-теоретичних концепцій. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 599 с.
5. Граб У. У 100-ліття львівської музикології: adfonts // Українська музика: науковий часопис. Щоквартальник. Львів: ЛНМА імені М. В. Лисенка. Львів, 2012. Число 3 – 4 (5 – 6). С. 33 – 42.
6. Зінків І. Модальність як категорія теоретичного музикознавства // Науковий вісник НМАУ імені П. І. Чайковського. Естетика і практика музичної освіти. Зб. статей. К., 2008. Вип. 74. С. 245 – 253.
7. Коменда О. І. Музикознавчі інтерпретації поняття стилю // Музикознавчі студії Інституту мистецтв ВНУ імені Лесу Українски та НМАУ ім. П. І. Чайковського. 2009. Вип.3 С. 66 – 76.
8. Коменда О. Поняття жанру в сучасному музикознавстві // Музична україністика: сучасний вимір. 2009. Вип. 3. С. 120 – 140.
9. Котляревський І. А. Парадигматичні аспекти розвитку понятійного апарату музикознавства // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Київ, 2000. Вип. 7. С. 31 – 33.
10. Марік В. Концептуальна система сучасного вітчизняного музикознавства // Музичне мистецтво і культура. Одеса: ОНМА імені А. В. Нежданової, 2016. Вип.22. С. 237 – 249.
11. Немкович О. М. Українська музикознавча наука як підсистема духовної культури: генезис та етапи становлення: автореф. дис. ... доктора мистецтвознав. К., 2008. 36 с.
12. Немкович О. М. Українське музикознавство ХХ століття як система наукових дисциплін. К. : ТОВ «Видавництво „Сталь“», 2006. 534 с.
13. Рощенко О. Г. Методологічні засади продуктивної наукової школи І. А. Котляревського // Українська музика: науковий часопис. Львів: [ЛНМА імені М. Лисенка], 2017. Щоквартальник. Число 2 (24). С. 75 – 82.
14. Рощенко О. Г. Музикознавче акме Наталії Савицької: на шляху до музико логічної акмеології // Вісник НАКККІМ. 2019. № 2. С. 251 – 255.
15. Савицька Н. В. Вікові аспекти композиторської життєтворчості: автореф. дис ... д-ра мистецтвознавства. К., 2010. 36 с.
16. Самойленко О. Наукові обрії сучасного українського музикознавства // Мистецтво України: зб. наук. праць. Київ: Музична Україна, 2010. Вип. 11. С 38 – 45.
17. Самойленко О. І. Авторський стиль як конститутативна риса музикознавчого дослідження: акмеологічні обрії наукової теорії Наталії Савицької // Часоп. Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. 2015. № 4 (29). С. 28–38.
18. Самойленко О. Інтердисциплінарні тенденції сучасного музикознавства // Науковий вісник НМАУ імені П. І. Чайковського. Вип. 29. К., 2003. С. 64 – 79.
19. Сухленко І. Ю. Виконавський стиль Володимира Горовиця у руслі розвитку романтичної традиції: автореф. дис. ... кандмист: спец.: 17.00.03 – музичне мистецтво. Харків, 2011. 16 с.

20. Хомінський. Історія гармонії та контрапункту. В 2-х тт. К., 1975
21. Чекан Ю. До питання визначення предмету історії музики // Матеріали міжнародної наукової конференції «Музично-історичні концепції у минулому і сучасності». Львів: Сполом, 1997. С. 17 – 23.
22. Чекан Ю. І. Інтонанційний образ світу як категорія музикознавства: автореф. дис. д-ра мистецтвознав. К.: НМАУ, 2010. 32 с.
23. Чернова І. Музичне виконавство в ситуації постмодерну : автореф. дис. канд.мистецтвозн.: 17.00.01. ЛНМА імені М. В. Лисенка. Львів, 2007. 16 с.
24. Ярмо М. Алгоритми постмодерної музикознавчої свідомості та епістемологія світу музики: методологія питання // Студії музикознавства. К.: ІМФЕ НАН України, 2010. № 3. С. 53 – 63.

Допоміжна література

25. Антонова Н. Ф. Феномен органу та органна концертна концепція в контексті європейської музичної культури. Автореф. дис. канд. мистецтвознавства: 17.00.03. К.: НМАУ імені П. І. Чайковського, 2005. 19 с.
26. Башмакова Н. В. Мандоліна в історико-художньому контексті: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17. 00. 03. ХДУМ імені І. П. Котляревського. Харків, 2010. 18 с.
27. Копиця М. Епістемологія в лабіринтах музичної історії. К.: Автограф, 2008. 528 с.
28. Копиця М. Питання джерелознавства ХХ століття у світлі ідей музичної україністики І. Ф. Ляшенка // Культурологічні проблеми української музики: Науковий вісник НМАУ імені П. І. Чайковського. К., 2002. Вип. 16. С. 49 – 52.
29. Куколь Г., Іванова І., Черкашина М. Історія опери. Західна Європа XVII – XIX ст.: Навчальний посібник. К.: Заповіт, 1998. 384 с.
30. Лосев О. Ф. Музична естетика античного світу. К.: Музична Україна, 1974. 221 с.
31. Новакович М. Галицька музика габсбургської доби: у пошуках української ідентичності. Львів: Видавець Т. Тетюк, 2019. 367 с.
32. Рощенко О. Г. Суперечності «нелегкої» долі «leichtesonaten» (ор. 49) в історії бетховенознавства // Культура України. Серія: Мистецтвознавство. 2019. Вип. 63. С. 195 – 205.
33. Сучасний оперний театр і проблеми оперознавства. Марині Романівні Черкашиній-Губаренко присвячується. Збірник статей. Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. К.: НМАУ імені П. І. Чайковського., 2010. Вип. 89. 752 с.